

© Il·lustració original pel manual, de Hari Dasa

HINDUISME

O SANATANA DHARMA

model Vaishnava

HINDUISME
O SANATANA DHARMA
model Vaishnava

Esquema de la celebració

Els rituals funeraris en l'hinduisme estan dividits en tres parts: la primera, a la llar del mort o al tanatori, la segona al crematori, la tercera de tornada a la llar de la família del difunt.

1. Rituals al tanatori

- ◇ Aurdhva Dehika: ritual pel qual la família banya el cos de la persona morta.
- ◇ Raksha-dipa Prajvalanam: s'encén un llum d'oli.
- ◇ Preta Shuddhi: lloc on seurà el purohit per procedir als rituals.
- ◇ Punyaham: recitació de mantras purificatoris i d'adoració a la divinitat.
- ◇ Yama Parthana: oracions a Yamaraja, senyor de la mort.

2. Rituals al crematori

- ◇ Kravya Agni Avahanam: s'encén un foc en un recipient de fang.
- ◇ Licitació: ritual d'adoració a la Divinitat que després s'ofereix al cos.
- ◇ Pancha Pinda Danam: ofrenes de cinc boles d'arròs.
- ◇ Shraddhanjali: els familiars de la persona morta circumval·len el taüt.
- ◇ Ghata-bhindanam: el karta trenca un atuell de fang.
- ◇ Kravyada-agni: incineració
- ◇ Asthi Sanchayana Viddhi: recollida de les cendres del mort.

3. Rituals a la casa, després de la incineració

- ◇ Dipa Dana Vidhi: El karta encén una espelma o petita llàntia a la casa, que s'ha de mantenir encesa fins que acaba el període de dol.
- ◇ Ghata Danam: s'omple un atuell amb aigua i es deixa prop del llum.
- ◇ Dvadasa Shraddha: dotze dies de rituals en honor del mort.
- ◇ Shubha Svikarana: finalització dels rituals el tretzè dia.

Antiesty kriya o els ritus funeraris és l'últim dels *samskaras* o sagraments del Sanatan Dharma també conegut com a hinduisme.

És important ressaltar que els *samskaras* són sempre oficiats pel purohit o sacerdot, que és una persona iniciada formalment com a brahmana per un mestre, i que està avesada als rituals, escriptures vèdiques i coneixements de la llengua sànscrita.

A mitjan anys cinquanta del segle passat comencen a aflorar petites comunitats hindús, originàries de l'Índia, a les ciutats de Ceuta, Melilla i a les Illes Canàries. En aquells temps en la seva immensa majoria aquestes persones es dediquen al comerç, i l'espiritualitat se circumscriu a l'àmbit privat de la llar, sovint dirigit per l'esposa, que és la que resa i observa la majoria dels vots religiosos. Al començament dels anys setanta la comunitat fa venir un *purohit* de l'Índia a Canàries, per oficial els sagraments. Malgrat el temps transcorregut, encara actualment no hi ha més de deu sacerdots hindús a tot Espanya. La meitat són d'origen indi i l'altra d'origen occidental, però amb una gran formació adquirida a l'Índia i altres països.

Cal tenir en compte que hindú ja no és solament aquella persona nascuda o originària de l'Índia, sinó que avui dia hi ha un creixent nombre de persones nascudes a Espanya i sense cap vincle ètnic amb l'Índia, que practiquen alguna forma d'hinduisme.

Aquest capítol pretén ser una guia o ajuda al purohit que faci els rituals funeraris. En casos extrems en què no es pugui comptar amb la presència del *purohit*, una persona hindú practicant i que tingui almenys un coneixement bàsic de l'hinduisme, podrà seguir pas a pas les instruccions d'aquest capítol per poder realitzar el ritual, encara que l'ideal és tenir l'acompanyament d'un purohit experimentat.

Els rituals funeraris de l'hinduisme es troben detallats en el *Sukla Yajur Veda* i els apliquen tots els hindús, amb algunes petites variants degudes a diferents escoles filosòfiques (*sampradayas*) o algun ritu o forma de procedir molt particular d'una determinada regió de l'Índia. Seguint els passos dels nombrosos rituals que es realitzen abans, durant i al final del funeral, s'ha tractat de mantenir l'equilibri de la tradició, però adaptant-la a la realitat legal vigent a Espanya.

A l'Índia o a països amb una important població de religió hindú com ara Nepal, Bangla Desh, Bali, Illes Maurici, Trinitat, etc. es poden seguir les pràctiques de forma molt similar al que marca la tradició. No obstant això, a Espanya no està permès portar el cadàver en una llitera i solament cobert amb un llenç, per això es parla de taüt (qualcom desconegut en la tradició hindú fins a l'arribada dels anglesos). L'hinduisme no indica vetllar el cos durant 24 hores (com marca la llei espanyola) sinó un màxim de vuit hores. Independentment de les raons espirituals, també hi ha una raó pràctica, ja que en el clima calorós de l'Índia i atesa la manca de cambres frigorífiques o dipòsits de cadàvers (només n'hi ha als hospitals de les grans ciutats), el cos es comença a descompondre ràpidament i, per això, es preveu la seva ràpida incineració. Igualment, el lloc del tanatori és desconegut a l'hinduisme, ja que si la persona mor a casa o fins i tot en un hospital és duta a casa seva per rentar el cos, vetllar-lo (no més de vuit hores) i, d'allà, anar al lloc de cremació. Alguns dels rituals que es fan a casa s'han descrit per ser oficiats al tanatori.

La presència femenina als rituals que es fan al crematori mateix és mínima o gairebé nul·la, en són absents especialment la vídua, filles del difunt, i dones en estat de gestació.

El cos el porten a coll quatre persones, en una espècie de llitera de fusta, i al llarg del trajecte hi ha parades per descansar i es fan ofrenes. Això a Espanya no és possible ja que és habitual el desplaçament amb cotxe fúnebre des del tanatori o habitatge del mort al lloc d'incineració, amb la qual cosa s'adapten les ofrenes de pinda a un sol lloc. Hi ha rituals que requereixen que el cos estigui visible, però tenint en compte que en algunes circumstàncies això no és possible, s'ha adaptat el ritual perquè es pugui fer amb el taüt cobert.

Llevat de Ceuta i Tenerife, que disposen de crematoris a l'aire lliure i els cossos són cremats amb llenya, a la resta d'Espanya el cos dels hindús es crema en un incinerador o forn elèctric. Mentre que amb el mètode tradicional les esperes eren de moltes hores, amb l'incinerador la família marxa i torna al cap d'unes hores (o quan li ho indiquin) i els són lliurades les cendres dins d'una urna. A la cremació tradicional, cal esperar allí i després els familiars recullen les cendres i petits ossos que queden i els guarden en un atuell. Les cendres, al contrari de la recent moda instaurada a Occident, no es guarden com a record i en la mesura del possible s'ha d'evitar portar-les a casa. Les cendres s'espargeixen a l'aigua del mar, riu, llac, etc. Si no és possible, s'enterren en un bosc o canyar. Cal tenir en compte a l'hora de llençar les cendres, les possibles regulacions ambientals, tot i que les cendres són biodegradables. Hi ha persones que sempre guarden una mica de cendres per després portar-les a l'Índia i abocar-les a un riu sagrat.

A més de la meva formació com a purohit a l'Índia, he tingut l'oportunitat d'assistir a rituals funeraris com a amic o familiar de la persona morta des del 1985, i com a oficiant dels rituals des del 1999; això m'ha fet adquirir una experiència pràctica de la situació i dolor de la família creient que viu fora d'un entorn hindú, i m'ha portat a enfrontar-me de vegades als desafiaments i obstacles que hagin pogut posar les funeràries i els seus operaris, en gran mesura a causa de la seva natural falta d'informació i formació respecte de la religió hindú.

Creences bàsiques sobre la mort i el més enllà

Una de les creences bàsiques del sanatan dharma o hinduisme és la de l'eternitat de l'ànima. Una vegada que mor el cos, l'ànima transmigra cap a un altre cos material. Unida a la reencarnació hi ha el karma o llei d'acció-reacció, segons la qual, depenent dels nostres actes en la vida present, es determinarà quin tipus de cos i situació obtindrem en la següent. Aquesta roda de naixements i morts es diu **samsara**, i s'acaba quan l'ànima aconsegueix la perfecció espiritual, i en abandonar el cos material torna amb Déu al món espiritual, anomenat Vaikuntha.

La incineració és la forma de "destruir" el cos material inservible (sense ànima o vida) i evitar que l'ànima, tenint inclinació per aquest cos hi torni. Els **sannyasis** (renunciants) i altres persones santes (**sadhus**) són enterrats, perquè es diu que han assolit el **samadhi** o il·luminació. Els infants menors de cinc anys tampoc són incinerats.

Una explicació molt detallada sobre la mort i reencarnació de l'ànima es pot llegir al capítol segon de la **Bhagavad-gita**, text sagrat primordial i acceptat per tots els hindús.

Salutació-introducció a la celebració

"Namaste, Om Namo Narayana, Om Namo Shivaya"

"Om asato maa sat gamaya" (Porta'm de l'irreal al real)

"Tamaso maa jyotir gamaya" (Porta'm de la foscor a la llum.)

"Mrityor maa amritam gamaya " (Porta'm de la mort a la immortalitat.)

Brihad Aranyaka Upanishad 1.3.28

"Benvolguts germans i germanes en el Dharma, estem aquí reunits per realitzar la cerimònia Antiyesti-kriya per a (...)"

Aquest *samskara* és l'últim dels sagraments de l'hinduisme, pel qual es passa a incinerar el cos i s'ajuda l'ànima a continuar el viatge cap a la seva propera destinació.

Hom canta almenys tres vegades:

"Om Namo Bhagavate Vasudevaya" (O Senyor Vasudeva (Krishna) et presento els meus respectes")

La persona que està oficiant els rituals (el purohit) recita els slokas o versos del segon capítol de la Bhagavad-gita següents :

"La Suprema Personalitat de Déu va dir: Mentre parles amb paraules cultes, et lamentes per allò que no és digne de lamentar-se. Aquells que són savis no es lamenten ni pels vius ni pels morts."

Bg 2.11

"Mai hi va haver un temps en el qual Jo no existís, ni tu, ni tots aquests reis; i en el futur, cap de nosaltres deixarà d'existir."

Bg 2.12

"Així com en aquest cos l'ànima encarnada passa contínuament de la infantesa a la joventut i després a la vellesa, de la mateixa manera l'ànima passa a un altre cos en el moment de la mort. A la persona assenyada no la confon aquest canvi."

Bg. 2.13

"Oh, fill de Kunti!, l'aparició temporal de la felicitat i l'aflicció, i la seva desaparició en temps degut, és com l'aparició i desaparició de les estacions de l'hivern i l'estiu. Tot això té el seu origen en la percepció dels sentits, oh, fill de Bharata!, i hom ha d'aprendre a tolerar-ho sense pertorbar-se."

Bg 2.14

"Oh, tu, el millor entre els homes (Arjuna)!, la persona que no es pertorba davant la felicitat i l'aflicció, i que roman estable enmig d'ambdues, és sens dubte mereixedora de l'alliberament."

Bg 2.15

"Per a l'ànima no existeix el naixement ni la mort a cap moment. Ella ha arribat a ser, no arriba a ser i no arribarà a ser. L'ànima és innaixent, eterna, permanent i primordial. No es mata quan es mata el cos."

Bg 2.20

"L'ànima mai pot tallar-la en trossos cap arma, ni pot el foc cremar-la, ni l'aigua humitejar-la, ni el vent marcir-la."

Bg 2.23

"L'ànima individual és irrompible i insoluble, i no es pot cremar ni assecar. L'ànima és a tot arreu, i és sempiterna, immutable, immòbil i eternament la mateixa."

Bg 2.24

"Es diu que l'ànima és invisible, inconcebible i immutable. Sabent això, no has d'afligir-te pel cos."

Bg 2.25

"No obstant això, si creus que l'ànima (o el conjunt dels senyals de vida) neix sempre i mor per sempre, així i tot no tens per què lamentar-te'n, oh, tu, el dels poderosos braços!"

Bg 2.26

"Aquell que ha nascut, és segur que morirà, i, després de morir, és segur que hom tornarà a néixer. Per tant, en l'ineludible acompliment del teu deure, no has de lamentar-te."

Bg 2.27

"Tots els éssers creats no són manifestos en el començament, manifestos en la interinitat, i de nou no manifestos quan són aniquilats. Llavors, quina necessitat hi ha de lamentar-se?"

Bg 2.28

Lectures, pregàries i pràctiques

Els mantras que, al llarg del text, apareixen sense traducció són mantras "rahasya", és a dir, mantras secrets, la traducció dels quals solament coneixen els sacerdots. En canvi, els mantras que apareixen traduïts són de domini públic.

Aurdhva Dehika: ritual de purificació i col·locació del taüt

Avui dia a l'hospital o a les funeràries se sol rentar el cos del difunt, si és possible, fóra bo que hi participés algun familiar. Si no és possible, el fill gran o un home membre de la família ha d'aspergir unes gotes d'aigua sobre el cos o sinó sobre el taüt.

Si el cos és dut des d'un hospital al tanatori o a casa del difunt, s'ha de col·locar amb el cap mirant al sud, i ha de sortir orientat amb els peus per davant.

Aquests rituals s'han de fer amb el taüt destapat. Si no fos possible per raons de força major, es col·locarà una foto del difunt sobre el taüt per simbolitzar la presència (descoberta) del cos.

Raksha-dipa Prajvalanam

El purohit encén un llum de *ghi* (mantega aclarida) i el posa en direcció cap al sud. Recita el mantra:

*"Bho dipa Brahma rupas tvam karma-sakshi hyavigna-krita
Yavat karma samaptih syat tavat tvam susthiro bhava"*

Preta Shuddhi

El purohit s'ha d'asseure al costat dret del taüt mirant cap al sud. La família en aquest moment torna a aspergir aigua beneïda sobre el taüt.

Punyaham

Col·locar un *kumbha* (atuell de coure) amb cinc fulles de mango (si no és possible trobar-ne, substituir-les per fulles verdes similars) sobre un munt de grans d'arròs cru. Omplir amb aigua l'atuell de coure i posar-hi uns quants grans d'arròs a dins.

Recitar els mantras de l'Aghamarsana Suktam següents:

"Hiranaya sringam varunam prapadye tirtham em dehi yachitah"

"Yan maya bhuktam asadhunam papebhyashcha pratigraha"

Traducció: "Prenc refugi en *Varuna*, el qual és radiant com l'or. O, *Varuna* et prego tinguis la gràcia de salvar-me dels pecats per haver gaudit amb regals de persones que han obtingut guanys per mitjans il·lícits".

"Yan em manasa vacha karmana va duskritam kritam"

"Tan na indro varuno brihaspatih savita cha punantu punah punah"

Traducció: "Que *Indra*, *Varuna*, *Brihaspati* i *Savitur* m'absolguin a mi i a la meva gent dels pecats que hem comès en pensament, acció o paraula".

"Namo agnaye apsumate nama indraya namo varunaya namo varanyaih"

"Namo adbhayah yad apam kruram yad amedhyam yad ashantam tad apagachat"

Traducció: "Reverències al foc místic que es troba ocult en les aigües. Reverències a *Indra*, reverències a *Varuna*, reverències a l'energia de *Varuna*, reverències a les forces còsmiques que són manifestes en l'aigua. A través del poder d'aquest cant que tot l'impur, no propici i problemàtic sigui destruït".

"Prajapatyam pavitram satodymagum hiranmayam"

"Tena Brahma vido vayam putam Brahma punimahe"

Traducció: "Allò que s'ofereix al Creador és pur, amb els nostres preuats esforços tractem de fer-nos coneixedors del Brahman, que la seva saviesa espiritual ens purifiqui".

El *purohit* recita els mantras (sense traducció) i juntament amb els familiars aspergeixen el cos o taüt amb aigua sagrada. Aquesta és una invocació dels rius sagrats i simbolitza que el cos és banyat en les aigües d'aquests rius:

"Gayadini cha tirthanni ye cha punyah shilochayah"
"Kurukshetram cha ganga cha yamuna cha saridvara"

"Kaushiki chandrabhaga cha sarva papa pranashini"
"Nanda bhadra vakasa cha gandaki sarayus tatha"

"Bhairavam cha varaham cha tirtham pindarakam tatha"
"Prithivyam yani tirthani chatvarah sagaras tatha"

"Pretasya vishuddhyartham asmins toye vishantu vai"

"Satyam shuddham tapa shuddham jñana shuddham tathaiva cha"

"Sarva bhutadaya shuddham hala shuddhancha panchama"

Es posen unes gotes de *ghi* sobre la boca, a les fosses nasals, ulls i orelles del difunt (si no fos possible fer-ho sobre el cos, simbòlicament es fa sobre el taüt tancat) i es recita el mantra següent:

*"Om vachante shundhami, pranam et shundhami, chaksus et shundhami
Shrotram et shundhami, nabhin et shundhami, creixen et shundhami
Payun et shundhami charitraqums et shundhami"*

Traducció: "Purifico la teva paraula, purifico els teus aires vitals, purifico els teus ulls, purifico la teva escolta, purifico els teus actes i els teus romanents també els purifico".

Es cobreix el cos amb una peça de tela (si és possible blanca). Mirant cap al sud, s'ofereixen respectes al Senyor Yama.

Yama Prathana: oracions a Yama, divinitat de la mort

*"Yama samyamani nathash shyamalaya namah priya
Danda-bhrin mahisarudho dakshinasyam dishi sthitah"*

Traducció: "Oh Senyor de la Mort, rei de l'inframón, espòs de Samyamani, que portes la vara de la justícia i estàs assegut sobre un búfal en direcció sud".

*"Yena samhriyate sarvam yena dharmascha rakshyate
Yasmad bibheti loko ayam preta-natha namostute"*

Traducció: "T'ofereixo respectes, Senyor de la Mort, aquell que protegeix el Dharma, i que atemoreix el món i especialment a aquells que porten davant teu".

*"Ehi dharma britam shrestha, dharma-dharma vicharakah
Dharmena dharayam lloen, dharma tall namostute"*

Traducció: "Vine, el millor dels sustentadors del Dharma, el jutge del Dharma i de l'adharmia, aquell que fonamenta i sosté el món a través del Dharma. Respectes al Senyor del Dharma".

*"Danda fins a dharmo-devo, dharma tall maha-balah
Maha-kala maha-deva, dharma murte namostute"*

Traducció: "T'ofereixo respecte, personificació del Dharma ,aquell que porta la vara de càstig, el poderós rei del Dharma, una gran divinitat i el temps mateix".

*"Namo dharmaya mahate namah papantakaya cha
Jñana vijñana rupaya dharma murte namostute"*

Traducció: "Reverències al gran Senyor de la rectitud, l'alliberador de tots els pecats. Reverències a ell, en la forma de la religiositat manifestada en la saviesa".

*“Yamaya dharma-rajaya mrityave chantakaya cha
Vaivasvataya kalaya sarva-bhuta kshayaya cha
Audumbaraya dadhnaya nilaya parameshtine
Vrikodaraya chitraya chitra-guptaya vai namo namah”*

Traducció: "Reverències al Senyor de la Mort, el controlador final, rei Dharma, el destructor i la fi de totes les coses, fill del déu del Sol, la personificació del temps, el tot poderós, que té la pell blavosa, l'objecte de tota adoració, l'insaciable, misteriós, el qui manté els registres akashics de tot el que s'esdevé".

El *purohit* solament recita:

"Om kala rupaya vidmahe, danda-dharaya dhimahi, tanno yama prachodayat"

Els familiars de primer grau aixequen el taüt (kartas) i tots, liderats pel *purohit*, canten:

"Ram naam Satya he i responen satya he satya he"

Traducció: "El nom de Ram és la veritat, és la veritat, és la veritat".

D'allí es dirigeixen al crematori on continuen els rituals.

Rituals del crematori

Kravya Agni Avahanam

Aquesta cerimònia se sol realitzar al crematori, si no es pugués fer allí (per causes de seguretat, prohibicions de fer foc extern, etc.) es pot fer a la casa particular abans de treure el taüt.

En un atuell de fang, s'encén un petit foc (col·locar unes fustes petites i uns trossos de càmfora i encendre amb llumins). S'invoca a *Kravya agni* recitant:

*"Om kravyada nama agnaye namah
Kravyada nama agnim avahayami, sthapayami
Agaccha bhagavan agne smasanau sannidho bhava"*

Traducció: "Ofereixo les meves reverències al foc que consumeix el cos, contemplant el foc místic. Invoco el foc místic perquè es faci present en aquest crematori".

Una oblació de ghi o oli de sèsam s'ofereix al foc, i seguidament al cap del difunt (si no es pot destapar el taüt per raons majors, es posarà l'oblació a la tapa del taüt).

Després de recitar el mantra següent, es fa una altra ofrena de *ghi* al foc:

*"Om pareyivagumsam pravato mahiranu bahubhyah pantham
Anupaspashanam, vaivashvatagum sangamanam jananam yamagum
Rajanagum havisa duvasya svaha, yamaya idam na mama"*

Traducció: "Faig ofrenes a Yama el fill de Vivasvant el coneixedor, qui va anar el primer a morir i ha deixat un camí per seguir a molts".

El *purohit* recita el mantra següent i fa una tercera i última oblació de ghi al foc:

*"Tvam bhutakrij jagad-yone tvam loka paripalakah
Uktas samharakas tasmad etam svargam mritam naya, svaha"*

Garuda Purana (II,4;65)

Traducció: "Oh Senyor, tu ets el creador de totes les entitats, l'origen de l'univers, el protector de totes les criatures. Per favor, per consegüent en la forma del foc, consumeix aquest cos i porta el finat a llocs més elevats".

Pancha Pinda Danam: ofrena de cinc boles d'arròs

Les escriptures esmenten que cal fer una ofrena de sis pindas (boles d'arròs), cadascuna d'elles en els llocs següents i per aquest ordre: (1) el lloc de la defunció; (2) a la porta de la casa particular; (3) en un encreuament de camins; (4) en el lloc de descans en el camí cap al crematori; (5) a la pira, i (6) en el moment de recollir els ossos i les cendres.

Cal una adaptació a la situació a Espanya, on no sempre es mor a casa, la distància del lloc de la mort al crematori se sol recórrer amb cotxe, i on la família no pot recollir personalment les petites restes d'ossos i cendres del mort, ja que li són lliurats pel personal de la funerària dins d'una urna. Aquesta ofrena de cinc boles d'arròs abans de la cremació, més la sisena al final, es fa de forma conjunta en una sola cerimònia.

El purohit s'asseu al costat dret del taüt (ha d'estar obert) mirant cap al sud. Sobre una fulla de plataner, es posen tres peces d'herba kusha amb les puntes cap al sud (si no es troba, posar un tros de tela neta).

Recitar el sankalpa o vot:

"Apasavyam harih om tatsat, mama upata ...(nom del mort/a) gotrasya... mama pituh pretasya pretatva nivritti purvaka sastrokta phala prati-artham bhumi-adi devata tusti-artham cha mritika sthana nimittaka pinda danam karishye."

En un petit atuell de fang posar aigua, chandan (pasta de sàndal) i flors blanques. Agafar l'atuell amb les mans i dir:

"Om adya (nom del mort/a) gotra (el llinatge) mama pituh preta/matuh preta mriti sthana shava nimittaka pinda-sthane atravane niksva et maya diyate tavopatisthatam."

Fer les pindas amb arròs cuit (prou quantitat per fer cinc boles d'una grandària similar al d'una pilota de tennis), barrejar amb una mica d'aigua i una petita quantitat de farina blanca. Modelar bé la boleta perquè quedi el més esfèrica possible.

Prathama Pinda Danam

Oferir la primera pinda col·locant-la en una cantonada dins del taüt i recitar:

"Om adya (Nom del mort) gotra (Llinatge) mama pituh preta/matuh preta-mriti shtane shava nimittaka aquesta demani et maya diyate tavopatisthanam"

Abocar una mica d'aigua sobre la pinda i recitar:

*"Idam shitalam jalam tavopatisthatam
Idam gandhas tavopattisthatam
Ete akshatas tavopatisthatam
Idam bhringaraja patram tavopatisthatam"*

Posar uns pètals de flors sobre la pinda.

Recitar el mantra següent:

*"Om anadi nidhano devah sankha chakra gada dharah
Avyayah pundarikakshah preta moksha prat bhava"*

Traducció: "Oh etern Senyor dels ulls amb forma de lotus, el qui porta el cargol de mar, el disc i la maça, per favor atorga l'alliberament a aquesta ànima que ha abandonat el cos".

Dvitiya Pinda Danam

Es recita:

"Apavasyam Om adya... (Nom mort)gotrasya...(l'linatge) mama pituh pretasya pretatva nivritti purvaka sastrokta phala prapti-artham griha vastu adhi-devata tusti-artham nirgama dvare nimittaka pinda danam karisiye"

S'ofereix l'atuell de fang amb aigua, chandan (pasta de sàndal) i flors blanques. S'agafa l'atuell amb les mans i es diu:

"Om adya... gotra ... mama pituh preta/matuh preta nirgama dvare pantha nimittaka pinda sthane atravane niksha et maya diyate tava upatisthatam"

Agafar la pinda de la safata i oferir-la dins del taüt en una cantonada. Recitar:

*"Om anadi nidhano devah sankha chakra gada dharah
Avyayah pundarikakshah preta moksha prat bhava"*

Traducció: "Oh etern Senyor dels ulls amb forma de lotus, el qui porta el cargol de mar, el disc i la maça, per favor atorga l'alliberament a aquesta ànima que ha abandonat el cos".

Tritiya Pinda Danam

Es recita:

"Om adya... (Nom del mort) gotrasya... (El llinatge) mama pituh pretasya pretatva nivritti purvaka shastrokta phala prapti-artham upaghataka bhuta-apasarana-artham chatushpathe kechara nimittaka pinda danam karisyey"

Alçar l'atuell de fang amb aigua, pasta de sàndal i flors blanques i recitar:

"Om adya ... (nom del mort) gotra... (Llinatge) preta chatushpathe kechara nimittaka pinda-shtane atravane nikshva et maya diyate tavopatisthatam"

Oferir la tercera pinda en una altra cantonada dins del taüt i recitar:

*"Om anadi nidhano devah sankha chakra gada dharah
Avyayah pundarikakshah preta moksha prat bhava"*

Traducció: "Oh etern Senyor dels ulls amb forma de lotus, qui porta el cargol de mar, el disc i la maça, per favor atorga l'alliberament a aquesta ànima que ha abandonat el cos".

Chaturthi Pinda Danam

Recitar:

"Om adya... (Nom del mort) gotrasya... (el llinatge) mama pituh pretasya pretatva nivritti purvaka shastrokta phala prapti-artham dehasya avahaniya yogyatabhava sampadaka yaksha rakshasa pishachadi tustartham visrama sthane pinda danam karisyey"

Amb ambdues mans alçar l'atuell amb aigua, pasta de sàndal i flors blanques i dir:

"Om adya... (nom del mort) gotra... (el llinatge) mama pituh preta/matuh preta visrama sthane bhuta nimittaka aquesta pinda et maya diyate tavopatisthatam"

Agafar la quarta pinda i col·locar-la en una cantonada dins del taüt i recitar:

*"Om anadi nidhano devah sankha chakra gada dharah
Avyayah pundarikakshah preta moksha prat bhava"*

Traducció: "Oh etern Senyor dels ulls amb forma de lotus, el qui porta el cargol de mar, el disc i la maça, per favor atorga l'alliberament a aquesta ànima que ha abandonat el cos".

Panchama Pinda Danam

Recitar:

*"Om adya ...(nom del mort) gotrasya...(el llinatge) mama pituh pretasya pretatva nivritti
purvaka shastrokta phala praptyartham pretasya cittayam shava haste sadhaka nimittakam
pinda danam karisye"*

Agafar amb ambdues mans l'atuell amb aigua, pasta de sàndal i flors blanques i dir:

*"Om adya ... (nom del mort) gotra ... (el llinatge) mama pituh preta matuh preta chittayam
sadhaka nimittaka pinda-sthane atravane niksva et maya diyate tavopatisthatam"*

Agafar la cinquena pinda i col·locar-la sobre les mans del difunt i recitar:

*"Om anadi nidhano devah sankha chakra gada dharah
Avyayah pundarikakshah preta moksha prat bhava"*

Traducció: "Oh etern Senyor dels ulls amb forma de lotus, qui porta el cargol de mar, el disc i la maça, per favor atorga l'alliberament a aquesta ànima que ha abandonat el cos".

Shraddanjali: ofrena de pètals de flors

Els familiars donen una o tres voltes al voltant del taüt, començant per la dreta (en sentit contrari al de les agulles del rellotge) encapçalats pel fill home més jove.

Una vegada fetes les voltes, tots els familiars i amics poden oferir pètals de flors als peus del cos, i, si està cobert el taüt, posar-les-hi al damunt.

Es poden cantar els mantras següents durant les voltes i ofrenes:

*"Om Namō Bhagavate Vasudevaya"
"Om Namō Narayanaya"
"Om Namō Shivaya"
"Om Shanti Shanti Shanti"*

Ghata-bhindanam

Després que s'ha acabat de circumval·lar el taüt, el karta agafa un atuell de fang amb aigua i se'l col·loca sobre la seva espatlla esquerra, i dona tres voltes (en sentit contrari al de les agulles del rellotge), surt fora del crematori (si no és a l'aire lliure) i llança l'atuell al terra perquè es trenqui. Després, sense mirar enrere, torna al lloc de la incineració.

El *purohit* recita:

*"Hiranmayena patrena satyasyapihitam mukham
Tat tvam pusann apavrinu satya dharmaya drishtaye"*

Traducció: "La cara de la veritat està coberta amb un disc daurat. Oh Pushan treu-lo, perquè jo que estimo la veritat pugui veure-la".

*"Vayur anilam amritam athedam bhasmangatum shariram
Om krato smara kritaggus smara krato smara kritaggus smara"*

Traducció: "Que aquesta vida entri en la respiració immortal (Vayu), que aquest cos acabi en cendres. Oh Intel·ligència divina, recorda, recorda allò que s'ha fet. Oh intel·ligència divina, recorda allò que s'ha fet. Recorda".

*"Agne naya supatha raye asman visvani deva vayunani vidvan
Yuyodhyasmaj-juhuranam eno bhuyisthante nama uktim vidhema"*

Traducció: "Oh Agni el refulgent, tu que posseeixes tot tipus de coneixement i, per tant, ets molt savi. Porta'ns amablement a la senda de la beatitud. Allunya de nosaltres els pecats que ens impedeixen avançar. T'ofereixo els nostres respectes".

Es tanca el taüt i es porta al forn incinerador.

Kravyada-agni: la incineració

Abocar les cendres de l'atuell de fang damunt del taüt. En alguns llocs permeten encendre un petit foc damunt del taüt abans d'introduir-lo dins el forn crematori. Si és possible, encendre una mica de càmfora i invocar Kravya agni (el foc de la cremació).

*"Om kravyada nama agnaye namah
Kravyada nama agnim avahayami, sthapayami
Agaccha bhagavan agne smashanau sannidho bhava"*

Traducció: "Ofereixo els meus respectes al foc que consumeix cadàvers, invoco el foc místic que es faci present aquí en aquest crematori".

Fer una ofrena de ghi (una cullerada) sobre el foc a la part alta del taüt.

El *purohit* recita:

*"A rabhasva jatavedas tejasvad haro astu et
Shariram asya sam dahayainam dhehi sukritam o loke"*

Traducció: "Oh Agni el que ho coneix tot, dóna el teu refugi a aquesta persona, consumeix el seu cos, i porta-la al món de les bones accions".

En el moment que el taüt comença a entrar dins el forn incinerador, el *purohit* recita:

*"Asmat tvam adhi jato si tvad ayam jayatam punah
Asau svargaya lokaya svaha"*

Traducció: "Nosaltres que hem nascut de tu, Oh Agni, deixa que ell/ella torni a néixer de tu. I perquè aconseguixi l'estatge de Svarga, et faig aquesta ofrena".

Els familiars del mort surten del crematori sense mirar enrere i ofereixen Tilanjali (una mescla d'aigua i llavors de sèsam).

El *purohit* recita:

"Om adya... (nom del mort) gotra...(l'linatge) nama sadhaka pretatva nivritaye akshaya svarg loka praptyartham etah tilanjalyas et maya diyante tavopatisthatam"

Els fills i parents més propers (germans, nebots, etc.) agafen una mica d'aigua amb llavors de sèsam i les ofereixen al sòl.

Tots marxen del crematori.

Abans d'entrar a casa, s'han d'aspergir unes gotes d'aigua sobre el cos, després prendre una dutxa, i rentar les robes que duïen durant la incineració.

Rituals a casa del mort

Dipa Dana Vidhi

A la casa particular, el karta (després d'haver-se banyat) encén un llum d'oli que ha de romandre encès fins a l'últim dia dels rituals.

El *purohit* recita primer i el karta repeteix a continuació:

"Hari om tatsat, govinda, govinda, govinda... (nom del karta) asyam punya tithau.. (l'linatge) gotrasya nama pretasya pretatva nivritaye andhakara duri karanartham dipa-danam aham karisye"

Traducció: "Amb motiu d'alleujar la misèria del mort i dissipar la foscor de la ignorància, ofereixo aquest llum".

Només el *purohit* recita:

"Pretasya andhakara duri karanartham prathama dine aquesta dipaste maya diyate tavopatistetam"

Traducció: "Per tal de dissipar la foscor de la ignorància, en aquest primer dia, faig aquesta ofrena i que el llum sigui per favor acceptat".

*"Andhakare maha-ghore mahatta tamasavrite
Tamo nivarananthaya imam dipam dadamyaham"*

Traducció: "La terrible foscor de la ignorància ens embolcalla a tots. Per tant, per dissipar aquesta foscor, jo encenc aquest llum amb la llum del coneixement."

Ghata Dhanam

Emplenar un petit atuell amb aigua i col·locar-lo prop del llum, hi haurà de ser fins al final dels rituals.

El *purohit* recita:

"Harih Om tatsat, govinda, govinda, govinda, ...(nom del karta) asyam punya tithau... (data del dia) gotra... (el l'linatge) nama preta pretatva akashe hala panartham sajlo ayam ghatas et maya diyate tavopatistetam"

Asthi Sanchayana Vidhi: recollida de les cendres

La recollida de cendres se sol fer el tercer, setè o novè dia després de la cremació. Hi ha funeràries que lliuren les cendres del mort poques hores després de la cremació, i altres ho fan l'endemà. Si és possible, mirar que sigui com a molt aviat transcorregudes 24 hores, encara que l'ideal serien tres dies.

Agafar l'urna i col·locar-la sobre un petit munt de llavors de sèsam o mostassa, i recitar:

*"Apahata asura raksagumsi pisacha ye ksayanti prithivim anu
Anyatreto gacchantu yatraisham gatam manah"*

Traducció: "Expulsats estan els dimonis, les forces del caos que ataquen la terra. Que marxin d'aquí cap a un altre lloc".

Després recitar:

"Hari om tatsat govinda, govinda, govinda...(nom del karta) asyam punya tithau (dia, mes i any) gotrasya...(el llinatge) pretasya mama pituh/matuh dahana paschat tritiye (si és el tercer dia) saptame (el setè), navame (el novè) ahani asthi sanchayanam karisye"

Aspergir aigua amb la mà (d'un atuell de fang o coure) sobre l'urna de les cendres, recitar el mantra següent:

*"Apavitrah pavitro va sarvavastham gat api va
Yah smaret pundarikaksam sa bahyabhyantarah suchih"*

Traducció: "Pur o impur, estant en qualsevol condició, aquell que medita en els ulls del Senyor Vixnu, que són semblats a la flor de lotus, està purificat física i mentalment".

Sasti Pinda Danam

Es recita:

"Hari om tatsat, mama upata ... (nom del mort) gotrasaya ... (el llinatge) pretasya mama pitrasya asthi sanchaya nimittaka pinda-danam aham karisye"

En un atuell de fang, posar aigua, pasta de sàndal i flors blanques. Alçant-lo amb ambdues mans es recita:

"Om adya... (nom del mort) gotra ... (llinatge) mama pituh preta asthi sanchaya nimittaka pinda-sthane atravane niksva et maya diyate tavopatisthatam"

Oferir la sisena pinda (bola d'arròs) al costat de l'urna o recipient amb les cendres.

Bali Danam: ofrena per l'ànima

Aspergir una mica de llet barrejada amb pasta de sàndal sobre l'urna de les cendres. Recitar:

*"A tva manasa anartena vacha bramana trayya vidyaya
Prithivyam aksikayam apagum raser na nivapamyasau"*

L'urna que conté les cendres s'embolica en un tros de tela de color vermell.

Les cendres, en la mesura del possible, cal evitar portar-les a casa. Les escriptures recomanen abocar les cendres al mar, un riu o llac. Si això no fos possible, cal enterrar-les (les cendres amb el recipient contenidor).

Si s'enterren les cendres, fer un forat a terra, asseure's mirant cap al sud i aspergir amb aigua el forat. Després col·locar l'urna, aspergir amb llet, ghi, i oferir pètals de flors, cobrir amb sorra.

Recitar l'Aghamarshana sukta:

*"Ritan cha satyam chabhiddhat tapso adhyajayata, tato ratryajaya tatas samudro arnavah,
samudrad arnava dadhi samvatsaro ajayata, ahoratrani vidadhad visvasya misato vasi, surya
chandramasau dhata yatha purvam akalpayat, divam cha prithivim chantariksham atho svah"*

Rig Veda 10:190

Traducció: "De les austeritats en van néixer la llei eterna i la veritat: llavors es va produir la nit, i llavors va pujar el nivell de les aigües dels mars. Després de les inundacions es va crear l'any i després Dhatar el gran creador, va crear el sol i la lluna, per tant, l'ordre dels dies i les nits. Després va crear el Cel i la Terra, les regions d'aire i llum".

S'escampen les cendres al mar o en un riu; recitar el mateix mantra de més amunt i després escampar les cendres deixant l'urna a banda.

Missatge als familiars

El purohit recita:

*"Ashmanvati revatissagum rabadhvam uttisthata pratarata sakhayah
Atra jahama ye asanna sevas-shivan vagi abhi vajan uttarema"*

Traducció: "Alceu-vos familiars i amics, ja podeu marxar d'aquest lloc de mort i consolar els afligits per la pèrdua".

Els familiars tornen a la casa i el karta pren un bany o dutxa.

Es continuen els rituals d'ofrenes i lectures dels textos sagrats fins a completar els dotze dies de dol.

El purohit ha de rebre dakshina (un donatiu) que s'avingui als serveis oferts per ell durant els rituals funeraris.

Shraddha

S'observen dotze dies de dol, amb rituals i lectura dels textos sagrats a la casa del difunt. En el desè dia el karta (fill gran o familiar masculí més proper al difunt) s'afaita el cap. Tots s'han de posar alguna peça de vestir nova. La casa ha de ser netejada a fons.

El dotzè dia s'ha d'apagar el llum encès el dia de la defunció (sense bufar) i juntament amb l'atuell d'aigua, dipositar-ho al mar o en un riu, si no fos possible, en un bosc o canyar.

Asaucham

Després d'una mort en el si familiar, es considera que hi ha un període de contaminació a la família. Aquest període d'*Asaucham*, pot durar fins a deu dies com a màxim i un mínim de tres dies (és el més acceptat actualment a Occident). Durant aquest període els homes no s'han d'afaitar, i ningú no ha de tallar-se les ungles, no es pot cuinar amb foc a la casa. És permès que familiars o amics hi portin plats cuinats, i menjar aliments sense cuinar com ara fruites, amanides, etc. Aquells que no són vegetarians, durant Asaucham s'han d'abstenir de menjar qualsevol tipus de carn o peix i ous.

Altres textos possibles

- ◊ Garuda Purana
- ◊ Bhagavad-gita, capítol 2 i capítol 18 complets.
- ◊ Katha Upanishad

Objectes de celebració i significat

En general, el purohit donarà una llista de coses necessàries per a les cerimònies a la família del mort.

Incloem una relació d'estris fonamentals:

- ◊ Recipients de fang
- ◊ 1 Atuell de fang
- ◊ 1 Recipient amb ghi
- ◊ Encens
- ◊ Llumins o encenedor
- ◊ Càmfora
- ◊ Pètals de flors, poden ser de: rosa, clavell...
- ◊ 6 Clavells blancs
- ◊ Pasta de sàndal
- ◊ Aigua potable

Acompanyament musical de la cerimònia

Durant les diferents fases dels ritus funeraris, es reciten mantras (fonemes sagrats) i himnes de les escriptures sagrades. Aquests són alguns dels més comuns que poden variar, segons si es tracta d'hindús *vaishnavas* (devots de Vixnu), shaivas (devots de Xiva), etc.

"Om Namo Bhagavate Vasudevaya"

"Ofereixo els meus respectes al Senyor Vasudeva".

"Om Namo Narayanaya"

"Ofereixo els meus respectes al Senyor Narayana".

"Om Namo Shivaya"

"Ofereixo els meus respectes al Senyor Xiva".

"Hare Krishna/Hare Krishna/Krishna Krishna/Hare Hare

Hare Rama/Hare Rama/Rama Rama/Hare Hare"

"Oh Hare (Deessa mare) ocupa'm en el servei del Senyor Krishna i el Senyor Rama".

"Rama Naam Satya He"

"El nom de Sri Rama és la veritat".

Aquest últim cant es fa quan es porta el cadàver o taüt a coll.

Vocabulari bàsic

Dakshina

Donatiu que rep el purohit pels seus serveis religiosos. Davant el dubte sobre quina quantitat és l'adequada, ha de ser acordada per ambdues parts abans de començar els rituals. S'ha de lliurar al purohit dins d'un sobre o tros de tela en acabar les cerimònies.

Dharma

"El deure"; el nom original de l'hinduisme és Sanatan Dharma.

Ghi

Mantega clarificada que es fa servir en les ofrenes al foc.

Gotra

Hom diu que la humanitat descendeix dels sapta-rishis o set savis que van crear els set gotras o llinatges. Durant les cerimònies el purohit pregunta el gotra o llinatge de la persona morta.

Hindú

Persona que practica l'hinduisme o sanatan dharma; no confondre amb indi, que és habitant o originari de l'Índia. Un hindú pot ser una persona de qualsevol ètnia, sexe i estatus social.

Hinduisme

Conegut originalment com a sanatan dharma o "deure etern", engloba un conjunt de credos i escoles filosòfiques; en són les quatre principals: vaishnavas o devots de Vixnu, shaivas o devots de Xiva, shaktas o devots de la Deessa Mare, i smartas que segueixen la filosofia advaita vedanta. Aquestes sampradayas o escoles es divideixen al seu torn en nombrosos subgrups.

Karta

La persona que ha de realitzar els ritus funeraris, en general, el fill gran home. Si no hi hagués fills homes, hauria de ser un home de la família del pare.

Mantra

Fonema o conjunt de paraules sagrades, en general, en llengua sànscrita.

Purohit/a

Sacerdot hindú format per oficiar els sagraments. Ha d'haver rebut la iniciació (diksha) d'un mestre espiritual, i tenir coneixements de les escriptures sagrades, sànscrit, astrologia vèdica.

Sankalpa

Vot o promesa que fa la persona per la qual es fa la cerimònia.

Vaishnava

Devot de Vixnu o Krishna, considerats juntament amb el xivaisme els dos corrents més nombrosos de l'hinduisme.

Aquesta fitxa forma part del manual *Duellum: no tan sols. Guia sobre celebracions funeràries de creences i conviccions*. Per a més informació, pot consultar el manual a:

Direcció General d'Afers Religiosos: www.gencat.cat/afersreligiosos

Grup Mémora: www.memora.es/

Associació UNESCO per al Diàleg Interreligiós: www.audir.org